

LANGTIDSPLAN FOR VINDHARPEN BARNEHAGE 2012-2017

Forord

Langtidsplanen for Vindharpen barnehage bygger på føringer i Lov om barnehager og forskriften Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Den skal sikre progresjon og sammenheng i barns læring og opplevelser gjennom hele barnehageoppholdet. Den skal redegjøre for barnehagens forståelse av samfunnsmandatet og den danner bakgrunn for barnehagens årsplan som beskriver årlige satsingsområder og målsettinger.

Innholdsfortegnelse

Forord	1
1. Barnehagens samfunnsmandat	2
2. Barnehagens profil og satsningsområder	3
2.1. Barnehagens visjon og mål	3
2.2. Våre verdier	4
2.3. Dialog og MI	5
3. Barnehagens innhold	7
3.1. Omsorg og danning	7
3.2. Sosial kompetanse	8
3.3. Læring	9
3.4. Lek	10
3.5. Språklig kompetanse	11
3.6. Barns rett til medvirkning	12
3.7. Inkludering og likeverd	13
3.8. Likestilling	13
3.9. Barnehagen som kulturarena	14
3.10. Fagområdene	14
3.11. Samarbeid på tvers av avdelingene	15
4. Samarbeid	17
4.1. Personalsamarbeid	17
4.2. Samarbeid med barnets hjem	17
4.3. Foreldrerådet	19
4.4. Samarbeidsutvalget	19
4.5. Styret	19
4.6. Overgang barnehage – skole	19
4.7. Samarbeid med andre	20
5. Planlegging, dokumentasjon og vurdering	21
6. Litteraturliste / Referanser	22

1. Barnehagens samfunnsmandat

Barnehageloven fastsetter hva som er barnehagens samfunnsmandat og hvilket verdigrunnlag barnehagen skal bygge på.

Barnehagens samfunnsmandat er i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.

Det kulturelle mangfoldet skal gjenspeiles i barnehagen. Barnehagen skal støtte barn ut fra deres egne kulturelle og individuelle forutsetninger.

Barnehageloven

Barnehagen blir drevet i samsvar med barnehageloven med forskrifter og annet gjeldende regelverk.

Rammeplanen

Rammeplanen er en forskrift til barnehageloven, som bygger på lovens formålsbestemmelse og skal brukes av alle barnehager uansett driftsform.

Fra høsten 2006 ble barnehagene innlemmet i kunnskapsdepartementet, og ses dermed som en del av utdanningssystemet i Norge.

10. januar 2011 ble en ny og endret forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver fastsatt.

Rammeplanen angir:

- forpliktende mål som barnehagen skal arbeide i retning av
- krav til kvalitet i det sosiale samspillet i hverdagen
- syv fagområder som alle barnehager skal arbeide med i løpet av barnehageåret.

2. Barnehagens profil og satsingsområder

Vindharpen barnehage er en Dialogbarnehage med vekt på gode relasjoner

Vindharpen barnehage er en ikke-kommersiell foreldre eid barnehage som prioriterer trivsel for barn og ansatte.

Barnehagen er liten nok til å være personlig, men stor nok til å gi mangfold i barnegruppen.

Våre satsningsområder er å jobbe videre med Samspillsmetoden Dialog og implementere Mangesidig intelligens (MI).

2.1. Barnehagens visjon og mål

Visjon:

”Barn som tør, vil og slipper til”

Hovedmål:

Vindharpen barnehage har som hovedmål å møte alle barn med anerkjennelse, omsorg og respekt.

Vi ønsker å danne et godt grunnlag for utvikling, lek og læring i omgivelser der barna trives og føler seg trygge.

I Vindharpen barnehage ønsker vi:

- En hverdag preget av glede og humor
- Barn som lærer at alle er likeverdige og unike
- Barn som opplever seg som en ønsket og verdsatt deltager i lek og det sosiale fellesskapet
- Barn og voksne som er nysgjerrig og undrende
- Barn som utvikler seg i sitt eget tempo og kjenner følelsen av mestring
- Barn som får spille på alle sine strenger

Hovedmålet sier noe om hvilke verdier som ligger til grunn, og målsettingene for arbeidet i barnehagen. Det sier også noe om barnehagens syn på barns utvikling og læring. Vi mener at barn utvikler seg og lærer gjennom samspill med og iakttagelse av omgivelsene. Alt barnet ser og hører i løpet av dagen har betydning for hvordan hvert barn utvikler seg og lærer.

En dag full av gode opplevelser er en dag full av god læring.

2.2. Våre verdier

Å ha ansvar for barns oppvekst betyr å formidle verdier, hver dag.

Vi har valgt ut fem verdier som vi vil skal være beskrivende for hvordan vi som jobber i barnehagen ønsker å være i vårt møte med barn, foreldre og for hverandre. Disse verdiene skal prege møtet med det enkelte barn og den enkelte voksne i barnehagen.

Vi er:

Omsorgsfull

I begrepet omsorg legger vi følgende:

Å lytte og å hjelpe barnet frem, og gjennom tilstedeværelse være en veiviser og et medmenneske.

Den voksne må ha vilje og evne til å reflektere over egen praksis til enhver tid.

Det må hele tiden vurderes hva slags omsorg det enkelte barn trenger.

Omsorg betyr for oss å ha empatisk innsikt, å kunne glede seg i samværet med barna, skjerme seg og barnet fra stress, ha troen på det lille målet, reflektere rundt suksesser i arbeidet, og gi barna løft i forhold til mestring.

Anerkjennende

Vi tolker dette viktige begrepet på følgende måte:

Jeg anerkjenner deg som et individ med rettigheter, integritet og en separat identitet.

Jeg gir deg retten til å ha dine erfaringer og opplevelser.

Reflekterende

Refleksjon er viktig for å skape mening i tilværelsen.

Refleksjon skal være med på å gi mening, som i neste omgang også gjør det mulig å handle i nye situasjoner.

Det skal bidra til at vi kan prøve ut ny kunnskap og nye tanker.

Dette er naturlig forløper for analyse og vurdering. Refleksjoner hos både voksne og barn arter seg som undring og spørsmål. Det er ikke alltid nødvendig med et svar, men det bør like gjerne være mulig å finne mange svar. Spørsmål vil være utgangspunkt for refleksjon, og på samme tid vil refleksjon være utgangspunkt for spørsmål.

”Noen ganger må jeg si hva jeg tenker, for å høre hva jeg mener.”

Entusiastisk

Det skal være høyt under taket i Vindharpen Barnehage.

Hyggelig å jobbe her, hyggelig å være barn og foreldre.

Vi har tro på at entusiasme og engasjement smitter over på alt det vi foretar oss.

Det betyr at vi skal være åpne, lyttende og levende opptatt av å gi det beste av oss selv, som mennesker og som fagfolk.

Tolerant

Vi som jobber i barnehagen forholder oss aktivt til toleranse, og ser den som en sentral pedagogisk verdi.

Toleranse innebærer aktivt å bry seg om enkeltbarn og gruppe.

En tolerant barnehagearbeider er en som ser mangfoldet, som greier å forholde seg til mangfoldet, og som klarer å manøvrere dette mangfoldet på en god måte.

2.3. Dialog og MI

Både ved bruk av MI og Samspillmetoden Dialog tas det utgangspunkt i barnas egne ressurser og evner for å fremme læring og kommunikasjon. Metodene utfyller hverandre og ikke minst blir den sosiale, etiske og empatiske utviklingen ivaretatt.

Samspillmetoden Dialog

I Vindharpen barnehage vektlegger vi Samspillmetoden Dialog.

Metoden bygger på dyptliggende psykologiske prosesser i kommunikasjonen mellom mennesker og har til hensikt å utvikle og styrke kommunikasjonen.

Metoden bevisstgjør oss

- på hvordan vi som omsorgspersoner kan få et best mulig samspill med barnet
- på hvordan fellesskapet med barna kan styrkes
- på at kvaliteten på barns daglige sosiale nettverk er avgjørende for deres fremtidige positive selvbilde

Metodens grunnlag representerer et humanistisk verdisyn som legger vekt på tre hovedpunkt:

1. **Likeverd:** Alle individer er like mye verdt, og andres opplevelser av virkeligheten er like betydningsfull som ens egen.
2. **Empati:** Følelser kan ikke bestrides, og mennesker bør møtes på følelser mer enn på atferd.
3. **Ressursorientering:** Alle mennesker har positive ressurser som kan hentes fram og bidra til endring.

Det er utviklet 7 enkle prinsipper som skal bedre samspillet mellom barnet og den voksne.

1. Vis at du er glad i barnet
2. Juster deg til barnet
3. Snakk (hyggelig) om det barnet gjør eller er opptatt av
4. Gi ros og anerkjennelse
5. Felles fokusering
6. Gi mening til barnets opplevelser
7. Sett grenser på en positiv måte

De mange intelligenser i barnehagen (MI)

Howard Gardner er kognitiv psykolog og har utviklet en teori om mange intelligenser (multiple intelligences - MI) som en kritikk av den tradisjonelle, endimensjonale forståelsen av intelligens.

Han mener at en intellektuell evne gjør en i stand til å løse genuine problemer eller vansker en møter, og om nødvendig lage et effektivt verktøy eller produkt. Og den gjør en i stand til å finne, skape eller formulere nye problemer eller utfordringer, slik at ny kunnskap kan produseres

Med utgangspunkt i et sett kriterier definerte Gardner opprinnelig syv ulike intelligenser. Vi har i tillegg valgt å inkludere naturalistisk intelligens.

I barnehagen skal vi selvsagt ikke teste barnas intelligens, men med utgangspunkt i Gardners teorier observere og beskrive barnas adferd og legge til rette for at de skal få uttrykke og utvikle ulike sider ved seg selv. Derfor kaller vi det evner og de ulike evnene vi tar utgangspunkt i er:

- personlige evner
- sosiale evner
- språklige evner
- logisk-matematiske evner
- visuelle-romlige evner
- musikalske evner
- kroppslige evner
- naturalistiske evner

Listen er til en viss grad satt opp i prioritert rekkefølge ettersom vi, med utgangspunkt i Samspillmetoden Dialog, tenker oss at de personlige evnene (selvfølelse, selvinnst, setter grenser for seg selv) til en viss grad er en forutsetning for og utvikler seg i et samspill med de sosiale evnene (samarbeidsevne, sosialt ansvar, medfølelse). Disse to evnene danner grunnlaget for hvordan vi møter hverandre i barnehagen og rammer inn hvordan de andre evnene kommer til uttrykk. De seks resterende evnene er satt opp i tilfeldig rekkefølge. Sammenhengene mellom de ulike evnene er sammensatt og kompleks, de kan komme til uttrykk på en rekke ulike måter.

MI er en ressursorientert metode som tar utgangspunkt i hva barnet mestrer og deres sterke sider (evner), og har som mål å utvikle hvert barns potensiale. Vi planlegger aktiviteter slik at alle barn får anledning til å bruke alle evnene sine og legger til rette for at barn får bruke sine sterke sider til å utvikle sine andre evner.

3. Barnehagens innhold

I de følgende kapitlene vil vi si noe om hvordan vi i vår barnehage tenker om og jobber med alle sider av barnas utvikling og hverdag. Begreper som omsorg, danning og sosial kompetanse er sentrale her. I tillegg vil vi si noe om lek, læring, språk og komme inn på barns rett til medvirkning, inkludering og likeverd. Vi vil også nevne likestilling og barnehagen som kulturarena. Disse begrepene og prosessene henger tett sammen og er gjensidig avhengig av hverandre.

Når vi likevel gjennomgår begrepene hver for seg er det for å gi bedre oversikt og forståelse for hvert enkelt områdes kompleksitet. Denne planen danner også grunnlaget for personalets videre planarbeid med årsplaner og månedsplaner og det er derfor formålstjenlig å gjennomgå hvert emne for seg.

3.1. Omsorg og danning

Omsorg handler om å gi barna trygghet og nærhet. Barn skal møtes på en omsorgsfull måte i barnehagen. Å gi god omsorg betyr at de voksne rundt barnet må kunne vise innlevelse, være nærværende, engasjerte og lydhøre for det enkelte barns behov, trivsel og utvikling. Slik kan barna utvikle tillit til seg selv og andre og inngå i relasjoner, det være seg med barn eller voksne.

Omsorg har verdi i seg selv. Alle situasjoner i barnas hverdagsliv skal være preget av omsorg og komme til uttrykk når barna leker, lærer, i stell, måltider og påkledning.

I barnehagen handler omsorg både om relasjoner mellom personalet og barn, og om barnas omsorg for hverandre. At barna får mulighet til å gi hverandre og ta imot god omsorg er grunnlaget for utvikling av sosial kompetanse og er en viktig del av en livslang læring.

Omsorg er nær knyttet til oppdragelse, og er samtidig en viktig forutsetning for barns utvikling og læring. I den nye formålsparagrafen er oppdragelse byttet ut med begrepet danning. Danning er et bredere begrep og handler om en kontinuerlig prosess om det som skjer i samspill med barnet og omgivelsene. Barnet utvikler seg i tråd med det som skjer rundt det, og de impulser det blir stimulert med. Denne kontinuerlige samhandlingsprosessen forutsetter refleksjon, og vi er alle i en dannelsesprosess hele livet. Det handler om at mennesket skal bli menneske.

Barnehagen er en viktig arena for dannelsesprosessen i førskolealder. Aktiviteter i barnehagen skal bidra til en dannelsesprosess som forbereder barn til et flerkulturelt samfunn, til solidaritet, demokrati og miljømessige utfordringer. Det er viktig at barnehagepersonalet vet og har en bevissthet rundt dette. Barna spiller seg i oss. I barnehagen er gjensidige samhandlings-prosesser med barn og voksne i lek og læring, og hensynet til hverandre, forutsetninger for barns danning.

I Vindharpen barnehage er Samspillsmetoden Dialog et viktig redskap for å jobbe med omsorg og danning både med og blant barna, personalet og de foresatte.

3.2. Sosial kompetanse

Sosial kompetanse handler om menneskets evne til positivt samspill med andre i ulike situasjoner.

For barn er det viktig å tilegne seg sosiale ferdigheter, kunnskaper og holdninger for å kunne etablere eller vedlikeholde relasjoner og vennskap. Sosial kompetanse hjelper barnet til å mestre ulike sosiale miljøer, og det å forstå sosialt samspill øker trivselen og fremmer utvikling.

Sosial kompetanse uttrykkes og tilegnes av barn i samspill med andre barn og voksne gjennom handlinger og opplevelser. Dette skjer i alle situasjoner gjennom hele dagen. Forståelse for sosiale forhold og prosesser, og mestring av sosiale ferdigheter, krever erfaring med og deltakelse i fellesskapet. Alle barna må få varierte samspillserfaringer. Gode muligheter for deltakelse i leken er derfor av stor betydning for det enkelte barns sosiale utvikling, fordi dette er barnas hovedbeskjeftigelse gjennom hele dagen og er den aktiviteten som aller best fremmer læring.

De voksne er rollemodeller for barna. Et aktivt og tydelig personale er nødvendig for å skape et varmt og inkluderende sosialt miljø. Anerkjennende og støttende relasjoner er grunnlag for utvikling av sosial kompetanse.

Kjennskap til hovedområdene av sosiale ferdigheter som barna bør mestre er en viktig rettesnor i dannelsen til barna. Disse hovedområdene er:

Empati og rolletaking- innlevelse i andre menneskers følelser og forståelse for andres perspektiver og tanker. **Prososial atferd-** positive sosiale holdninger og handlinger som å hjelpe, oppmuntre, dele med andre, anerkjenne, inkludere, vise omsorg for osv. **Selvkontroll-** å kunne utsette egne behov og ønsker i situasjoner som krever kompromisser og felles avgjørelser, innordne seg, takle konflikter og å vente på tur. **Selvhevdelse-** hvordan en kan hevde seg selv og egne meninger på en god måte, og tørre stå imot gruppepress og ta initiativ til, eller bli med i, lek og samtaler som allerede er i gang.

I Vindharpn barnehage legger vi stor vekt på at barna skal tilegne seg sosial kompetanse.

3.3. Læring

Læring beskrives gjerne som noe som medfører en mer eller mindre permanent endring av atferd som skjer som følge av en erfaring barna har gjort seg. Læring kan være en sosialt betinget prosess eller en individuelt betinget prosess, men som oftest skjer læring i spenningsfeltet mellom individet selv og de ytre påvirkningene, eller som et resultat av indre prosesser og samspill med andre mennesker.

Læring skjer altså med utgangspunkt i erfaringer og som følge av ytre påvirkninger. Det finnes mange forskjellige læringsstiler og måter å lære på. Barna velger forskjellige læringsstrategier ut i fra egne forutsetninger og interesser. Læring om seg selv, om andre mennesker, om samspill og om den fysiske verden omkring er prosesser som er med på å skape mening, orden og oversikt i barnas liv.

Det finnes formelle og uformelle læresituasjoner. De formelle læresituasjonene er planlagte aktiviteter som blir ledet av en voksen. Formidling av aktuell og relevant kunnskap legger grunnlaget for nye spørsmål og søken etter viten hos barna. Uformelle læresituasjoner er knyttet til hverdagsaktiviteter, rutiner, her og nå situasjoner, lek og samhandling.

Både formelle og uformelle læresituasjoner har en pedagogisk hensikt og vi skiller ikke mellom dem fordi begge læremåtene er en viktig del av barnas hverdag og utvikling. De syv fagområdene må også knyttes til både formelle og uformelle læringsituasjoner.

I et godt læringsmiljø vil barna få rikelige muligheter for varierte erfaringer. For at en læringsprosess skal kunne aktiviseres er det viktig at barna blir motivert, inspirert og stimulert av menneskene og miljøet de har rundt seg i hverdagen. Men selv om øvelse gjør mester, eller miljøet rundt barnet stimulerer til læring, har barnet også en indre drivkraft i seg selv til å lære.

Barn har et ønske om å lære seg ulike ferdigheter, som å sykle, fordi dette er kjekt for barnet å holde på med. Lek er dermed kanskje den viktigste kilden til læring, fordi lek er indremotivert og barnas absolutte favorittaktivitet, som de bruker mesteparten av tiden sin på når de får velge fritt. Samtidig gir leken barna en unik mulighet til å bearbeide opplevelser og erfaringer, noe som igjen fører til læring, innsikt og forståelse.

Vennskap og tilrettelegging for gode relasjoner i barnehagen er en forutsetning for god læring og opplevelse av glede og mestring. Erfaringer og opplevelser barna gjør seg i ung alder er med på å forme deres selvoppfatning og måte å ta til seg læring på. Barna har derfor behov for nære voksne rundt seg som er anerkjennende til deres læreprosesser. Støtte og utfordringer gjennom varierte opplevelser og gode hverdagsaktiviteter og rutiner er med på å danne grunnlag for god og livslang læring.

3.4. Lek

Lek er barnas mest naturlige uttrykksmåte. For barna representerer også leken en helt sentral side ved barnas sosiale liv, og er derfor kanskje den viktigste siden av barnas hverdag. Det er i leken vennskap knyttes og det er i leken barna lærer å kjenne hverandre på godt og vondt.

Det som er så spesielt med leken er at den er indremotivert, barna leker fordi det er gøy, ikke fordi det er godt for noe, eller fordi de skal lære noe. Det er barna selv som har regien og de som bestemmer hva som skal skje. Og i leken går alt an, alt kan skje, på liksom, dersom barna vil. Gjennom å leke gjør barna seg mange forskjellige erfaringer som igjen fører til læring. Men for barna er dette underordnet, de leker fordi det er gøy. En spennende, skummel eller ekstra inspirerende erfaring kan lekes ut og bearbeides i det uendelige og slik være med på å skape ro, trygghet, balanse og vekst for barnet. Gode felles opplevelser er også et godt utgangspunkt for den gode leken og rolleleken.

Å leke er med andre ord å kunne forvandle virkeligheten til noe annet. Det er også denne evnen til å omforme og forvandle noe til noe annet i tankene som danner grunnlaget for læring. Det er derfor av stor betydning at alle barna har rike muligheter til å utfolde seg i lek.

For å kunne leke må barna kunne kommunisere på flere plan. De må vite når det er på liksom, og når man er seg selv. De må klare å ta imot andres ideer, samtidig som de selv også bidrar med ideer og innspill som er med på videreutvikle og holde leken i gang. Sosiale lekeregler er enighet, gjensidighet og turtaking, og dette krever det øvelse å mestre. For de fleste barn er dette en naturlig del av deres utvikling dersom de får anledning til å leke.

Barn trenger også å leke alene innimellom. Gjennom lek og samvær med andre barn har barnet måttet forhandle og tilpasse sine ideer og meninger til de andre barna. Dette kan være slitsomt. Barn trenger iblant å få gå inn i liksomverden alene og glede seg over at alt det skjer, som man vil at skal skje. Når barn leker med andre barn må viljer og ideer samordnes, noe som kan være svært krevende for barna.

3.5. Språklig kompetanse

Småbarnsalderen er den grunnleggende perioden for utvikling av språk. Samhandling gjennom kroppsspråk og lek med lyder er en vesentlig del av det lille barnets måte å nærme seg andre mennesker på. At voksne oppfatter og bekrefter barns uttrykk og samtidig setter ord på deres inntrykk og opplevelser, er av avgjørende betydning for videre utvikling av talespråket. Språket er personlig og identitetsdannende og nært knyttet til følelser. Morsmålet er viktig for opplevelsen av egen identitet og mestring på mange områder. Et godt utviklet morsmål er en grunnleggende forutsetning for den videre språklige utviklingen, også når det gjelder skriftspråk og leseforståelse. Det er viktig at vi i barnehagen gir barna varierte og positive erfaringer med å bruke språket som kommunikasjonsmiddel. Felles opplevelser, aktiviteter og lek gir unike muligheter for kommunikasjon mellom barn og er med på å øke deres ordforråd og språkforståelse.

3.6. Barns rett til medvirkning

Barns rett til medvirkning er nedfelt i FNs barnekonvensjon. Barn har kompetanse om sin egen hverdag, og det er viktig at de får mulighet til å uttrykke denne. Både barnehageloven og rammeplanen legger vekt på at barnas stemme skal høres når det planlegges aktiviteter og temaarbeider i barnehagen.

Barna har synspunkter om det som skjer i barnehagen. De vet hva de liker og hvordan de foretrekker å lære. Barna velger forskjellige læringsstiler (måten barna tilegner seg kunnskap, jmf. MI) ut i fra sine sterke sider og interesser.

Vi vil at barna skal få frihet til og mulighet for selv å kunne være med på å påvirke innholdet i hverdagen sin, innenfor de grenser som de kan mestre i forhold til alder og utvikling. Fordi rammeplanen også stiller krav til det pedagogiske innholdet og hva barna skal møte gjennom sin tid i barnehagen, må barnas ønsker og behov hele tiden veies opp i forhold til dette.

Aktivitetene legges til rette slik at alle barna får mulighet til lek og læring som er tilpasset deres læringsstil for på denne måten å sikre dem optimale utviklingsmuligheter.

Selv om rammeplanen sier noe om hva barna skal lære, er det opp til barnehagen selv å velge metoder og innhold for hvordan de skal lære det. Hva barna liker og er opptatt av varierer fra gruppe til gruppe og fra år til år. Dette er også noe som er med på å skape utvikling i barnehagen. I hvilken grad og hvor omfattende barnas mulighet for medvirkning er vil også være avhengig av barnas alder og funksjonsnivå.

Når barna opplever at de får tid og mulighet til å påvirke sin egen hverdag, motiveres de til å mene noe og hevde sine egne synspunkter. De får øve seg på å ta valg på en god måte. Dette er kunnskap og erfaringer som er gode å erverve seg og som er viktige for den fremtidige deltakelsen til barna i et demokratisk samfunn.

Barns medvirkning er et komplekst tema og innebærer mer enn at barn får velge selv (selvbestemmelse) eller være med å bestemme (medbestemmelse). Det handler også om å ta barn på alvor og møte barnas uttrykk med respekt og anerkjennelse. Vårt arbeid med Samspillmetoden Dialog, særlig prinsippene 2 til og med 5, gjør oss i stand til å ivareta disse aspektene ved barns medvirkning,.

3.7. Inkludering og likeverd

Inkludering og likeverd er fundamentet i barnehagens verdigrunnlag. Den inkluderende barnehagen er basert på verdier og et menneskesyn med grunnleggende respekt for menneskerettighetene og menneskers likeverd. Alle individer er like mye verd, og andres opplevelse av virkeligheten er like betydningsfulle som ens egne. Barnehagen skal være et inkluderende fellesskap med plass til det enkelte barn. Barna skal uansett funksjonsnivå, alder, kjønn, kultur, språk og familiebakgrunn få oppleve at de selv, og alle i gruppen, er betydningsfulle og viktige personer for fellesskapet, og at de er interessante lekekamerater. Alle skal få et likeverdig barnehagetilbud av god kvalitet, det vil si et tilrettelagt omsorgs- og læringsmiljø som bidrar til utvikling og læring innenfor et inkluderende fellesskap. Ingen ting gir mindre likeverd enn å behandle ulike mennesker likt.

3.8. Likestilling

Likestilling handler i bunn og grunn om retten for den enkelte til selv å bestemme over sitt eget liv. Vi skal gi barn rom til å stake ut sin egen vei, uavhengig av kjønn, rase, sosial klasse eller geografisk tilhørighet.

Barnehagen skal oppdra barn til å møte og skape et likestilt samfunn, og likestilling mellom kjønnene skal gjenspeiles i barnehagens pedagogikk. Gutter og jenter skal ha like muligheter til å bli sett og hørt, og de skal oppmuntres til å delta i alle aktiviteter i barnehagen. Barnehagens materiell og utstyr må stimulere til slik allsidig lek for alle.

Barnehagen skal legge til rette for at barn kan opparbeide mot og selvtillit til å være seg selv og velge fritt ut fra hvem de er, mer enn de forventninger som ligger i kjønnsrollene.

Det kreves en reflektert holdning til kjønnsroller, og personalet må reflektere over sine egne holdninger til hva samfunnet forventer av gutter og jenter.

3.9. Barnehagen som kulturarena

Barnehagen er en møteplass for småbarnsforeldre med ulik kulturell, språklig, etnisk, religiøs og sosial bakgrunn. Barnehagen er derfor en sentral arena for å formidle, skape og fornye kultur og for å utvikle kulturell identitet. Vekselspill mellom formidling og egen aktivitet skal være en del av barnehagens særpreg. Rammeplassen fremhever at kultur handler om arv og tradisjoner, om å skape og levendegjøre, fornye og aktualisere. Både lokale og nasjonale kulturverdier slik de gjenspeiles i barnets oppvekstmiljø må være representert i barnehagens virksomhet.

3.10. Fagområdene

Regjeringen har innarbeidet en tydeligere sammenheng mellom rammeplanen og skolens læreplaner. Fagområdene er derfor i stor grad de samme som barna senere vil møte som fag i skolen.

De syv fagområdene i rammeplanen er:

1. Kommunikasjon, språk og tekst
2. Kropp, bevegelse og helse
3. Kunst, kultur og kreativitet
4. Natur, miljø og teknikk
5. Etikk, religion og filosofi
6. Nærmiljø og samfunn
7. Antall, rom og form

Vi utdyper ikke fagområdene i denne planen, men vi kommer nærmere inn på de enkelte fagområdene gjennom planlegging og målsetninger som settes for arbeidet i årsoversikter, tema-arbeider og månedsplaner. Noen ganger er det også naturlig å snakke om fagområdene på foreldremøtene, når vi informerer om vårt arbeid for å fremme barnas læring og utvikling. Alle avdelinger har også rammeplan for barnehage tilgjengelig til enhver tid.

3.11. Samarbeid på tvers av avdelingene.

Vårt mål for det tverrfaglige arbeidet for alle barna i barnehagen er å styrke og utvikle fellesskap, vennskap og samholdet i barnehagen. Vi ønsker oss trygge barn som trives med å være sammen med andre barn og voksne i barnehagen.

0-3 års avdelinger

På småbarnsavdelingene samarbeides det tett. Alle barna skal få bli trygge på alle de voksne og på barna i begge avdelingene. Dørene mellom avdelingene åpnes når det er rom for dette. Avdelingene samarbeider også om en naturgruppe, og en bibliotekgruppe.

3-6 års avdelinger

En fast dag i uken deler vi barna fra de tre store avdelingene inn i fellesgrupper, etter alder. Vi jobber tverrfaglig og på tvers av avdelingene. Det er ønskelig at barn og voksne fra de ulike avdelingene kjenner og er trygge på hverandre. Vi møter barna der de er, og gir dem utfordringer og impulser ut fra alder og modning. Det utarbeides egne planer med tema, innhold og mål for disse gruppene.

Utover disse gruppene har vi felles sang, drama eller musikkksamling en gang i måneden hele året. Alle høytider markeres med felles samlinger og felles fester. Dette er blitt en tradisjon i vår barnehage, som både små og store trives godt med og gleder seg til.

Førskolegruppen

Alle skolestarterne i barnehagen vår kommer sammen i den «store» førskolegruppen en fast dag i uken. I denne gruppen tilrettelegges det for skoleforberedende aktiviteter som har til hensikt å gjøre barna forberedt og rede til skolestart.

Barna får også muligheter til å ha det gøy, møte utfordring, oppleve spenning og føle mestring og til å utfolde seg på mange og varierte måter og med andre ting enn det de «små» barna kan klare å være med på. Vi vektlegger glede, fellesskap, vennskap og samhold.

I tillegg har den enkelte avdeling «små» førskolegrupper en til to ganger i uken i sin egen avdeling. Her er det skoleforberedende aktiviteter som er i sentrum. Vi ønsker å ha en leken tilnærming til temaene, som barna kan ha glede av å være med på.

Hvert år arrangeres det tredagerstur til Mjølfjell. I forkant av denne overnatter alle barna i barnehagen slik at alle får øvet seg på å sove borte.

4. Samarbeid

4.1. Personalsamarbeid

Personalsamarbeid er en viktig del av det arbeidet som gjøres for og med barna i Vindharpen barnehage. Vi i personalet samarbeider mye og vi har mange felles planer, tema-arbeider og fellessamlinger gjennom året. Vi utfyller hverandre og drar nytte av hverandres kompetanse.

Kompetanse er å gjøre bruk av kunnskaper, ferdigheter, holdninger og erfaringer til å ta beslutninger og handle ut fra egne og fellesskapets mål. Vi har ulik kompetanse i barnehagen og vi mener at personalets kompetanse er den viktigste faktoren for å kunne gi et barnehagetilbud med høy kvalitet.

Gjennom personalsamarbeid og utvikling av den enkeltes kompetanse, kan vi få en helhetlig felles målsetning for hele barnehagen. Felles målsetting gir personalet mulighet til ideutveksling, rådgivning og inspirasjon.

4.2. Samarbeid med barnets hjem

I barnehagelovens formålsparagraf står det:
”Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling (§1)

Vi vil gjøre vårt beste for å møte foreldre med åpenhet, med innsikt i deres behov og ønsker, og med forståelse for deres livssituasjon.

For å få til et godt samarbeid mellom foreldrene og barnehagen legger vi vekt på varierte samarbeidsformer:

Den daglige kontakten ved henting og bringing

Denne kontakten er den viktigste formen for samarbeid. Det er trygt og godt for barnet å se at foreldrene og personalet kan snakke sammen om barnets hverdag.

Når barna kommer om morgenen har foreldrene mulighet til å fortelle hvordan barna har hatt det siden dagen før. Da er det lettere for oss som er sammen med barna i barnehagen å forstå deres handlemåter, humør eller behov for særskilt oppmerksomhet, og å møte hvert enkelt barn slik det har behov for å bli møtt. Når barna blir hentet har personalet muligheten til å fortelle foreldrene hva barnet har opplevd i barnehagen denne dagen.

Vi ønsker også at foreldrene skal føle seg trygge på at barna har det godt den tiden de er i barnehagen. Derfor er det viktig at vi gir gode daglige tilbakemeldinger om hvordan akkurat deres barn har hatt det i dag. Dette forutsetter imidlertid at foreldrene tar seg tid ved henting og bringing av barn, og at vi på vår side prøver å ha kapasitet på avdelingen til at en voksen kan være i garderoben i disse situasjonene.

Foreldresamtaler

Vi innkaller til foreldresamtaler 1 til 2 ganger i året.

På foreldresamtalene snakker foreldre og pedagogisk leder sammen om hvordan barnet har det i barnehagen, om barnets utvikling, mestringsområder og utfordringer.

Det kan også være nyttig for oss som jobber med barna å få vite noe om hvordan barnet har det hjemme.

Utenom de fastlagte samtalene kan både personalet og foreldre når som helst ta initiativ til en samtale dersom det er spesielle ting man ønsker å ta opp.

Foreldremøter

1 til 2 ganger i året blir det innkalt til foreldremøte.

Om høsten foregår gjerne foreldremøtene avdelingsvis.

Da sier vi litt om barnegruppen og det pedagogiske arbeidet på avdelingen. Foreldrene kan på disse møtene gjerne komme med synspunkter på det arbeidet vi gjør. Utover informasjon/diskusjon blir møtene brukt til å ta opp ulike tema.

4.3. Foreldrerådet

Foreldrerådet i barnehagen består av foreldrene/de foresatte til alle barna og skal fremme deres fellesinteresser og bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppen skaper et godt barnehagemiljø. (§4 i Barnehageloven)

4.4. Samarbeidsutvalget

Samarbeidsutvalget skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ. Samarbeidsutvalget består av foreldre/foresatte og ansatte i barnehagen, slik at hver gruppe er likt representert. Barnehagens eier kan delta etter eget ønske, men ikke med flere representanter enn hver av de andre gruppene. (§4 i Barnehageloven). Samarbeidsutvalget skal bl.a. fastsette årsplanen for barnehagens pedagogiske arbeid. Viser ellers til barnehagens vedtekter

4.5. Styret

Styret består av medlemmer valgt på årsmøte. Daglig leder er fast sekretær for styret og har møteplikt og uttalerett på styremøter. Styret skal sørge for at foretakets formål blir realisert.

4.6. Overgang barnehage – skole

Barna blir invitert til skolen i løpet av mai/juni måned. Det er foreldrene selv som følger barna. På skolen får barna møte de andre barna på trinnet, hilse på lærerne og omvisning. Noen av skolene kaller inn daglig leder i barnehagen til generelt informasjonsmøte i løpet av våren. Dersom foreldrene føler at skolen trenger informasjon om deres barn, så kontakter barnehagen den aktuelle skolen. Det blir da etablert et møte der foreldre, lærere fra skolen, pedagogisk leder og daglig leder kan snakke om barnet, slik at skolen kan få et best mulig grunnlag for å møte barnet, "der det er." Barnehagen kan aldri kontakte skolen uten foreldrenes samtykke.

4.7. Samarbeid med andre

For at barn og foreldre skal få et mest mulig helhetlig tilbud til beste for barns oppvekst og utvikling, kreves det at barnehagen samarbeider med andre tjenester og institusjoner.

Vi har samarbeid med ulike instanser alt etter behovet i barnehagen

Samarbeidspartnerne vi har kontakt med er:

- PPT (pedagogisk psykologisk tjeneste)
- Spesialpedagog
- Musikkerapeut
- Logoped
- Fysioterapeut
- Ergoterapeut
- HABU (Habilitering for barn og unge)
- Syns- og audiopedagogisk teneste
- Avdeling autisme
- Helsestasjon
- Barnevernet
- Pedagogisk fagsenter
- Fagavdeling barnehage og skole

5. Planlegging, dokumentasjon og vurdering

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet som skal planlegges, dokumenteres og vurderes.

Rammeplanen er et retningsgivende dokument i dette arbeidet.

Den enkelte barnehage står fritt til å velge metode og omfang ut fra lokale forutsetninger og behov.

Planlegging

Barnehagens årsplan viser hva vi legger vekt på i vår barnehage. I tillegg utarbeider den enkelte avdeling egne planer som er knyttet opp mot årsplan. Det kan for eksempel være ukeplaner, månedsplaner eller halvårsplaner. Disse planene er et utgangspunkt for barnehagens arbeid. Samtidig er det viktig for oss å være fleksible og spontane. Vi legger stor vekt på å gripe fatt i barnas initiativ og innspill. Gjennom Foreldreråd og Samarbeidsutvalget får også foreldrene anledning til å delta i planleggingsprosessene.

Observasjon

Observasjon er en viktig del av arbeidet vårt. Observasjoner hjelper oss voksne til å få bedre innsikt i barnas lek og sosiale samspill, og i det enkelte barns kommunikative og sosiale kompetanse. Ved å analysere det sosiale samspillet i barnegruppen kan vi avdekke forhold som konflikt og isolasjon, eller fellesskap og vennskap. Observasjon er en arbeidsmåte for å finne ut hva barna er opptatt av. Dette for å finne ut hvilke tema eller strategier vi skal jobbe med. Vi bruker også observasjon for å se om vi når de målene vi har satt oss. Observasjon er et verdifullt redskap også i forbindelse med foreldresamtaler.

Dokumentasjon og vurdering av arbeidet i barnehagen

Vurdering bør være helhetlig, allsidig og omfatte både det enkelte barns utvikling, og barnegruppens fungering. I tillegg bør den enkelte voksne, barnegruppen som team, forholdet mellom barna og de voksne, foreldresamarbeidet, barnehagen som organisasjon og den utadrettede virksomheten følges opp å være gjenstand for planmessig vurdering.

Vurderingen skal fungere som støtte i planleggingen. Den kan hjelpe oss til å kartlegge både fremgang og utfordringer, noe som er svært viktig for å kunne tilrettelegge et godt pedagogisk opplegg, og dermed sikre at utviklingen av barnehagen skjer på en bevisst måte. Vurderingen får en styrende effekt i seg selv, ved at resultatene av vurderingen legges til grunn for arbeidet ved neste årsplan.

Vurderingsarbeidet gir oss også en mulighet til å oppdage og lære noe nytt, om barna og personalet og hverdagen vår, som vi ikke visste at var der fra før. Dette er med på å videreutvikle barnehagen og gjør oss bedre i stand til å være mer sensitive for barns ønsker og behov.

6. Litteraturliste / Referanser

- Askland, Leif og Svein Ole Sataøen (2009): *Utviklingspsykologiske perspektiv på barns oppvekst*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag (Gyldendal Akademisk)
- Gardner, Howard (2004): *Frames of Mind – the Theory of Multiple Intelligences*. New York: Basic Books
- Juul, Jesper (1996): *Ditt kompetente barn*. Pedagogisk forum
- Kunnskapsdepartementet: (2011): *Lov om barnehager (barnehageloven)*
- Kunnskapsdepartementet (2011): *Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Oslo
- Kunnskapsdepartementet: (2006): *Temahefte om likestilling i det pedagogiske arbeidet i barnehagen (Nina Rossholt)*
- Lillemyr, Ole Fredrik (2011): *Lek på alvor*. Universitetsforlaget
- Moser, Thomas og Monika Röhle (red.2007): *Ny rammeplan – ny barnehagepedagogikk?* Universitetsforlaget
- Olofsson K, Birgitta (1996): *Lek for livet* . Pedagogisk forum.
- Pape, Kar (2002): *Fra ord til handling – fra handling til ord*. Kommuneforlaget
- Sigrid Hviding kommunikasjon: <http://www.shk-kommunikasjon.no/>